

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Ἀγγελικῆς Γ. Παναγιωτάτου. «*Ρώμη καὶ Χαρά*». Ἐκδοτικὴ εἰταιρεία «Γράμματα» Ἀλεξάνδρεια 1927.

Ἡ γνωστὴ ἐπιστήμων κ. Παναγιωτάτου γράφει γιὰ ἓνα ζήτημα σοβαρότατο, τὸ πῶς νὰ μεγαλώνωνται τὰ παιδιὰ ὅσο τὸ δυνατὸν πειὸ σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τῆς ὑγιεινῆς. Τὸ ἔργο διαίρεται σὲ «Ἐπιστολές», στίς ὁποῖες μὲ μεγάλη σαφήνεια καὶ πολὺ πρακτικὰ ἐξηγεῖται πῶς φιλόφρονες καὶ ἰκανὲς ἐπιτροπές — ἰδίως ἀπὸ γυναῖκες — μποροῦν νὰ κατορθώσουν νὰ κάμουν τίς οἰκογένειες τοῦ λαοῦ νὰ φροντίσουν περισσότερο γιὰ τὴν καθαριότητα τῶν μικρῶν παιδιῶν, καὶ γιὰ τὴ γενικὴ καθαριότητα τοῦ σπητιοῦ, τῶν ἐνδυμάτων, καὶ τῆς τροφῆς. Ἐνα ἄριστο μέτρο γιὰ τὴν ὑγεία τῶν παιδιῶν τῶν πτωχῶν τάξεων εἶναι νὰ τοὺς δίδεται μὲ τὸ μέσο τῶν Παιδικῶν Ἐξοχῶν ἀλλαγὴ ἀέρος καὶ ἀνάπαυση μέσα σ' εὐχάριστο περιβάλλον. Πολλὲς εἰκόνες στὸ βιβλίον μᾶς δείχνουν τὰ παιδιὰ χαρούμενα παίζοντας στ' ἀκρογυάλι τοῦ Σίντι Μπίσορ, καὶ μιὰ μᾶς δείχνει τὸ σπῆτι ποὺ νοικιάστηκε στὸ Σίντι Μπίσορ τὸ 1918 (μὲ τὴν φροντίδα καὶ ἐπίβλεψη τῆς κ. Παναγιωτάτου) γιὰ τὴν ἐγκατάσταση τῶν «Παιδικῶν Ἐξοχῶν».

Pierre Aguétant. «*Οἱ Δυὸ μας*», μετάφραση Ν. Γριμάλδη. Ἐκδ. «Γράμματα» Ἀλεξάνδρεια 1927.

Οἱ σαράντα ἐξῆ μικρὲς σελίδες τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εἶναι ἐκφράσεις θερμότατης ἀγάπης πρὸς ἐρωμένην. Τίς διαβάσαμε μὲ εὐχαρίστηση, ἀλλὰ τοῦτο ἦτανε καὶ φυσικὸ ἀφοῦ ὁ μεταφραστὴς εἶναι ὁ κ. Γριμάλδης. Ἔχομε δεῖ πολλές του μεταφράσεις· τίς διακρίνει καλλισθησία ἀνεπτυγμένη· ἡ καλλισθησία ἐνὸς ἀληθινοῦ, καὶ πολυμαθοῦς, τεχνίτη.

A. T.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΦΥΛΛΑΔΙΑ

«*Νέα Ἐστία*» τεύχος 7ον, 15 Ἰουλίου· τεύχος 8ον, 1 Αὐγούστου, Ἀθήνα.

Τεύχη γεμάτα συνεργασία πολὺ καλὴ. Ἄξιες ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶναι οἱ σελίδες «Τὰ πρῶτα χρόνια» τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ· τὸ πρῶτο κεφάλαιο ἀπὸ τὸ ἀτύπωτο βιβλίον του «Τὰ χρόνια μου καὶ τὰ χαρτιά μου»· εἶναι ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς του ἡλικίας·

Ὁ κ. Τσιριμῶκος γράφει τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου. Διαβάζομε ποιήματα τοῦ Ι. Μ. Παναγιωτοπούλου τοῦ Μήτσου Παπανικολάου, τοῦ Φιλήντα, διήγημα τῆς κ. Ἀθηνᾶς Ταρσούλη, ἄρθρον τοῦ Παπαντωνίου. Ἡ κ. Εἰρήνη Δενδρινοῦ γράφει γὰρ τὸν Κωνσταντῖνον Θεοτόκην. Δημοσιεύεται μὲ συνέχειας ἡ «Νταλμανοπούλα» τοῦ Χόρν, ποῦ παίχτηκε καὶ στὴν Ἀλεξάνδρεια.

«*Αναγέννηση*». Μηνιαῖο περιοδικό. Ἀθήνα. Τεῦχος 9ον καὶ 10ον.

Ἀπὸ τὰ περιεχόμενα: Ἄλκη Θρούλου «Στοχασμοὶ γὰρ τὸ Δημοτικὸν Τραγοῦδι», Ἑλλης Λαμπρίδη «Ἀπὸ τὴν ψυχολογία τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας», Κ. Παράσχου «Τὸ Ἑλληνικὸν ἔργον τοῦ Jean Moréas».

Ὁ κ. Παράσχου ἀφοῦ κάμει μερικὰ παρατηρήσεις πάνω στὴ θεωρία ὅτι κείνο ποῦ ὤθησε τὸν Μορέας νὰ πάη στὸ Παρίσι καὶ νὰ γράφει γαλλικὰ ἦταν ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ νεοελληνικοῦ γλωσσικοῦ ὄργάνου, λέγει:

«Ἀλλὰ ποῖος μᾶς βεβαιώνει τὸ κάτω—κάτω, ὅτι αὐτὰ ἦταν τὰ βαθυτέρα αἷτια, ποῦ ἐσπρωξάν τὸν Μορέας στὸ Παρίσι καὶ ὄχι ἡ φιλοδοξία του νὰ δράσῃ πνευματικὰ σ' ἓναν τόπον πολὺ μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τὴν τόσο κακόμοιρον τότε, ἢ ἀπλούστατα ἡ ἀνάγκη νὰ ζήσῃ καλύτερα παρ' ὅτι θὰ ζοῦσε ἐδῶ; ποῖος μᾶς βεβαιώνει λέω, ἂν αὐτὰ ὅλα δὲν ἦταν οἱ βαθυτεροὶ λόγοι, ποῦ τὸν ἔκαναν νὰ ἀπαρνηθῇ τὴν πατρίδα του καὶ νὰ κάμῃ ἓνα εἶδος λιποταξίας; Ὁ Σολωμὸς ποῦ μπορούσε νὰ δοξασθῇ ἴσως στὰ Ἱταλικά γράμματα περισσότερο παρ' ὅτι δοξάστηκε ὁ Μορέας στὰ Γαλλικά, γιατί ἦταν πολὺ ἀνώτερον ποιητικὴ συνείδηση ἀπὸ τὸν Μορέας, δὲ δίστασε ὡς τόσο νὰ ἀφήσῃ τὴν Ἱταλικὴν λογοτεχνίαν καὶ νὰ δοθῇ ὁλόψυχα στὴν ἑλληνικὴν. Καὶ ὅμως δὲν ἤξερε καλὰ καλὰ οὔτε τὴν ἑλληνικὴν κἀν ὀρθογραφίαν καὶ οὔτε μπορούμε νὰ ποῦμε, ὅτι ἐννοεθε, πὼς θὰ ἐκφραζότανε τελειότερα στὰ ἑλληνικά, ἀφοῦ τὰ Ἱταλικά ἦταν ἡ πρώτη του γλῶσσα, μ' αὐτὰ γαλουχήθηκε, ἀνατράφηκε, μορφώθηκε, αὐτὰ μὲ μεγαλύτερον ἀνεση καὶ κατὰ προτίμηση ἔγραφε ὡς τὰ ὕστερα χρόνια του.

«Ἡ πράξις αὐτὴ τοῦ Σολωμοῦ ἦταν καθαρὰ ἠθικὴ. Δὲ δόθηκε στὴν ἑλληνικὴν λογοτεχνίαν ὑπακούοντας σὲ παρόρμησιν καλλιτεχνικὴν, μὰ περισσότερο σ' ἓνα ἠθικὸν πρόσταγμα. Καὶ νὰ τί καὶ ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ τὸν κάνει ἀνώτερον ἀπὸ τὸν Μορέας. Ὁ Μορέας καὶ γὰρ ὅσους ἀκόμη δὲν ἔχουν καμιά ἐθνικιστικὴ πρόληψιν καὶ εἴτε στὴ γλῶσσά του εἴτε σὲ ξένη γλῶσσα ἐκδηλώνεται ἓνας λογο-

τέχνης τὸ ἴδιο τοὺς κάνει, φτάνει νὰ φανερώνη τὴ συγκίνησιν τοῦ, ὅσο μπορεῖ τελειότερα καὶ νὰ μποροῦν καὶ στὴν ξένη γλῶσσα τὰ τὸν νιώσουν, δὲν ξέρω πῶς, ὦρες ὦρες, κάνει ἐντύπωση ἐνὸς «ρίψασπι», ἐνὸς «προδότη». Καὶ ἄς ἐξαγνίστηκε «ἐκ τῶν ὑτέρων» (ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γαλλικῆς ἐργασίας του δηλαδή) καὶ ἄς εἶναι οἱ «Στροφές» καὶ ἡ «Ἰφιγένεια» τοῦλάχιστο στὴν οὐσία τοὺς ἀπὸ τὰ γνησιώτερα ἑλληνικὰ ἔργα. Ἡ ἐντύπωση μένει, ἐντύπωση ἐνὸς Μορεᾶς κάπως λεβαντίνου, σὰ θαμπωμένου ἀπὸ τὴ λάμψη τοῦ Παρισιοῦ, ἐνὸς Μορεᾶς, πού δὲ θέλησε νὰ ἀγωνιστῆ σὲ τούτη δῶ τὴ μικρῇ, φτωχῇ, στενόχωρῃ Ἑλλάδα.»

«*Τὰ Παρασκήνια*» ἔτος τέταρτον, τεῦχος 1ον. Ἰούνιος 1927. Ἀθήνα. Στὸ τεῦχος αὐτὸ βρίσκουμε ἓνα ἔξοχο ποίημα τοῦ Μαλακάσα «Τὸ Μοιρολόι τῆς Νιάς Χήρας». Ὡς περὶ σημειώνουμε συνεργασία τοῦ κ. Μ. Βάλσα καὶ τοῦ κ. Γιώργου Βαλταδώρου.

«*Διακήρυξη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου*». Ἀθήνα 1927.

«*Μηνιαία Εἰκονογραφημένη Ἀτλαντὶς*». Νέα Ὑόρκη. Τὸ τεῦχος τοῦ Ἰουνίου ἔχει, μεταξὺ ἄλλων, ἓνα ἄρθρο πού μᾶς ἄρесе πολὺ περὶ τῶν πρώτων ἑλληνικῶν στρατευμάτων· μιὰ εἰκόνα μᾶς δείχνει ἑλληνα χωροφύλακα τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὁθωνος. Ὁ κ. Ι. Π. Χρυσανθόπουλος γράφει περὶ τῶν Δελφικῶν Ἑορτῶν, καὶ τὸ ἄρθρο του συνοδεύεται μὲ εἰκόνες ἀπ' τὶς ὁποῖες μιὰ δείχνει τὸν «Θησαυρὸ τῶν Ἀθηναίων». Σημειώνουμε ἓνα ἄρθρο περιγραφικὸ τῆς Τριπολιτσᾶς. Δημοσιεύονται διάφορα ποιήματα τοῦ Παλαμᾶ, τοῦ Σιγούρου, τοῦ Ἀργυροπούλου, τοῦ Τσουκαλᾶ, τῆς Κλεαρέτης Δίπλα καὶ ἄλλων.

«*La Semaine Egyptienne*» Καίρον. Αὐγουστος. Τὸ ὄραϊο αὐτὸ Καϊρινὸ περιοδικὸ βγήκε μηνιαῖο γιὰ τὸν Αὐγουστο — καὶ ἐπίσης θὰ βγεῖ μηνιαῖο γιὰ τὸν Σεπτέμβριο. Περιέχει ἓνα ποίημα «Ἡ Ἰσπανὶς Χορεύτρια» τοῦ πολὺ γνωστοῦ Αἰγυπτίου ποιητῆ Ἀχμετ Ράσσεμ. Ἐχει ἐπίσης ἓνα σκίτσο τοῦ Ράσσεμ καμωμένο ἀπ' τὸν Σεντιές. Διαβάζουμε περὶ τοῦ κ. Βάλσα («Un centenaire du Romantisme») καὶ τοῦ κ. Ριβιέρ (Sur «l'Idiot» de Dostoïewsky)· ἓνα τετράστιχο τοῦ κ. Φίχτερ («Crépuscule»), καὶ στίχους τοῦ κ. Dartain. Ὁ κ. Π. Σ. στὸ *Courrier des Lettres Néogrecques* γράφει γιὰ βιβλία Ἀλεξανδρινῶν συγγραφέων καὶ γιὰ Ἀλεξανδρινὰ καὶ Ἀθηναϊκὰ περιοδικά,

«*Ισις*» εβδομαδιαῖο περιοδικό. Ἀλεξάνδρεια.

«*Ελευθερία*». Μεγάλῃ Κυπριακῇ Ἐφημερίδι. Βγαίνει δύο φορές τὴν εβδομάδα. Τὸ φύλλο τῆς τῆς 3ης Αὐγούστου ἔχει τὸ ἰωταῖο ποίημα τοῦ Πορφύρα «Βραδυνὸ Κοιμητηρίου».

«*Τὸ Παλλάδιον*». Ἰούλιος 1927. Μηνιαῖο περιοδικό, Λεμεσοῦ.

«*Βιβλιογραφία*» τῆς ἐκδοτικῆς ἐταιρίας «Γράμματα». Ἰούλιος 1927. Ἀλεξάνδρεια.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΜΕ ΠΟΛΛὴ τῆς λύπη ἢ «*Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη*» πληροφορεῖ τοὺς ἀναγνώστας τῆς ὅτι ὁ κ. Α. Γ. Συμεωνίδης—γιὰ λόγους ἐντελῶς ἰδιαιτέρας φύσεως—ἀπεχώρησε ἀπ' τὴν διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ. Εὐτυχῶς ὁμοίως ἢ «*Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη*» γνωρίζει ὅτι ἂν καὶ ἀναγκάσθηκε ὁ κ. Συμεωνίδης ν' ἀποσυρθῇ ἀπ' τὴν διεύθυνσίν της, ἐξακολουθεῖ ὅμως νὰ εἶναι εἰλικρινέστατος φίλος τοῦ περιοδικοῦ καὶ ἕνας πολὺτιμος συνεργάτης.

Ὁ ΚΑΘΕΝΑΣ σκέπτεται ὅπως τοῦ ἀρέσει. Σύμφωνοι. Ὅσοι συγκεχυμένες, ὅσοι ἀόριστες καὶ ἀδικαιολόγητες καὶ ἂν εἶναι οἱ ἰδέες του ἐνόσω δὲν μᾶς τις παρουσιάζει, τὸν ἀφοροῦν καὶ τοῦ ἀνήκουν. Μόλις ὅμως ἐπιχειρήσῃ νὰ μᾶς φωτίσῃ μὲ τίς γνώμες του τὰ πράγματα ἀλλάξουν. Καὶ ὁ νεαρὸς κ. Εὐαγγέλου τύπωσε τελευταῖα τίς πολὺμορφες ἀντιλήψεις του σὲ σχήματα κριτικῶν σημειωμάτων πάνω σὲ ἀναγνωρισμένους λογοτέχνας βρισκόντας ἐλεῖθερο πεδίο δράσης τὸ περιοδικὸ «*Ἀργώ*». Ἐνα ἀπ' τὰ πειρὸ χαρακτηριστὰ αὐτὰ σημειώματα εἶναι καὶ γιὰ τὸν γνωστὸ Ἀλεξανδρινὸ ποιητὴ Πέτρο Μάγνη μὲ τὸ ὅποιο καὶ θὰ ἀσχοληθοῦμε τώρα εἰδικά. Μιλοῦμε κάπως αὐστηρὰ γιὰ τὰ πράγματα γίνοντα ἐπικίνδυνα μὲ τὴν ἀνεκτικότητα μας. Μὲ κάτι γνώμες ἀπὸ δῶ, μὲ μερικὲς φρασσοῦλες ἀπὸ κεῖ φαίνεται ἀρκετὰ εὐκολοστοὺς νεαροὺς νὰ σκαρώνουν κριτικὴν γιὰ ἔργα τὰ ὅποια ἔπρεπε νὰ σέβωνται τοῦλάχιστον ἀφοῦ δὲν εἶναι σὲ θέσῃ νὰ τὰ νοιώσουν ῥιχνόντα